

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування Запорізького районного суду
Запорізької області
16.11.2023

м. Запоріжжя, 2023

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 16.11.2023 групою НПМ здійснено відвідування місця несвободи: Запорізького районного суду Запорізької області (далі – суд).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Волков Михайло Валерійович, представник Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Запорізькій області – керівник групи;

Андрущенко Олеся Вікторівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Запорізькій області;

Бізденежний Сергій Романович, представник громадської організації;

Артюменко Вікторія В'ячеславівна, представник громадської організації.

Під час відвідування були присутні:

голова суду - ██████████;

командир відділення служби судової охорони територіального управління ССО у Запорізькій області – ██████████.

Попереднє відвідування суду здійснювалося 09 жовтня 2018 року.

За результатами попереднього відвідування були надані Державній судовій адміністрації України наступні рекомендації щодо усунення виявлених недоліків та порушень, а саме:

Обладнати камери для підсудних системою вентиляції та належним освітленням, відповідно до встановлених вимог.

Забезпечити обладнання у зазначеному суді приміщень для конфіденційного спілкування підсудної (засудженої) особи з адвокатом та ознайомлення з матеріалами справи.

Організувати своєчасне постачання питної води для забезпечення підсудних, а також одноразовим посудом для її вживання.

Створити належні умови для участі в судових засіданнях маломобільних груп населення та обладнати приміщення суду відповідно до норм ДБН В.2.2-17:2006 «Будинки і споруди. Доступність будинків і споруд для маломобільних груп населення».

Зазначені рекомендації виконані частково.

Запорізький районний суд Запорізької області розміщується за двома адресами, а саме:

- вулиця Істоміна, 37, місто Запоріжжя, Запорізька область, 69061 (фото1);

- вулиця Істоміна, 10, місто Запоріжжя, Запорізька область, 69061 (фото2).

Запорізький районний суд розташований разом із Державною казначейською службою України у двоповерховій будівлі. На вході до суду наявна інформація про найменування судового органу. Охорона приміщення суду та пропускний режим здійснюється працівниками територіального підрозділу Служби судової охорони

України. На пропускному пункті наявна аптечка в якій містяться ліки, необхідні для надання первинної домедичної допомоги відвідувачам. Також наявна аптечка у приміщенні для конвою для надання домедичної допомоги підсудним (засудженим).

На виконання вимог щодо надійного забезпечення безпеки усіх учасників судового процесу, підтримання громадського порядку в суді, працівники судової охорони здійснюють перевірку документів відвідувачів, візуальний огляд вмісту валіз, сумок, портфелів тощо в частині можливої наявності в них заборонених для пронесення предметів.

У приміщеннях суду встановлено декілька інформаційних стендів з наявною інформацією про графік прийому громадян, телефони гарячих ліній, надання безоплатної правової допомоги, правила та обов'язки учасників судових процесів, розклад судових справ, тощо (фото 4).

Канцелярії суду з кримінальних та цивільних справ, у яких приймаються судові справи і кореспонденція та видаються копії процесуальних документів, розташовані на першому поверсі будівлі.

Зали для судових засідань розташовані на першому та другому поверхах.

Для здійснення правосуддя у суді облаштовано 3 зали судових засідань, два з них для розгляду кримінальних справ, які знаходяться на першому поверсі. У залах судових засідань для розгляду кримінальних справ обладнано стаціонарною кабіною для розміщення підсудних, яке виготовлено з органічного скла з дотриманням вимог ДБН В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди». Зали судового засідання обладнані необхідною технікою та технічними засобами фіксування судового процесу з можливістю відеозапису судового засідання (фото 5).

Маршрут конвоювання в зал судового засідання №1 здійснюється окремим для сторонніх осіб коридором. Усі двері приміщень, що розташовані на маршруті конвоювання, обладнуються замковими пристроями або засовами для зачинення на час конвоювання та тривожними кнопками.

У суді наявні три камери для тримання підсудних. Кожна камера обладнана лавами для сидіння, які надійно закріплені. Камери обладнано металевими дверима з накладними замками, зовнішніми запорами та оглядовими вікнами. Всі камери захищені металевими вентиляційними сітками.

Конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених із установ попереднього ув'язнення до Запорізького районного суду Запорізької області та охорона їх під час судових засідань, а також конвоювання їх у зворотному напрямку здійснюється військовими частинами та підрозділами Національної гвардії України (ВЧ 3026).

Також моніторинговою групою відмічене належним чином облаштоване, приміщення для конвою та особового складу варту, а саме:

- в'їзд автотранспорту варту на територію суду здійснюється через металеві ворота, що замикаються (фото 7);

- облаштовано спеціальний бокс для заїзду конвойного автомобіля відповідно до п. 14 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах обвинувачених (підсудних), засуджених за вимогою судів (далі – Інструкція) (фото 8);

- наявний окремий санвузол для підсудних (засуджених), який обладнано умивальником, туалетом та урною для сміття відповідно до п. 11.5 ДБН.(фото 9);

- наявний кулер з питною водою згідно з п. 6.5.3. ДБН.

Зали судових засідань обладнані пристроями сигнально-переговорної системи зв'язку з приміщенням конвою відповідно до п. 15 Інструкції, а також кнопками тривожної сигналізації по маршруту конвоювання.

Вікна залів судових засідань укріплені металевими ґратами.

В день відвідування групою НПМ затримані, взяті під варту, засуджені, адмінарештовані до суду не доставлялися.

Група НПМ безперешкодно оглянула службові кабінети, ознайомилася з документацією.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права осіб на рівний доступ до правосуддя (ст. 9, 13 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю та ст. 21 Конституції України).

1. В порушення вимог пункту 5.2.1 Державних будівельних норм. Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення ДБН В.2.2-40:2018 будівля суду не оснащена пандусом, маломобільні групи населення не в змозі без сторонньої допомоги потрапити до перепускного пункту та першого поверху будівлі суду через наявність сходів.

При вході до приміщення суду розташована арка металошукач та турнікет, що унеможлиблює пересування осіб в інвалідних візках (фото 3).

Крім того, приміщення суду не обладнано ліфтом підйомним механізмом, особи з обмеженими можливостями не мають доступу до приміщень, які розташовані на другому поверсі.

2. Санітарний вузол загального користування не пристосовано для людей з інвалідністю, а саме відсутні поручні, штанги, поворотне або відкидне сидіння.

Порушення права на гідні умови тримання (стаття 25 Загальної декларації прав людини, частина 1 стаття 28 Конституції України, п. 9 Інструкції, розділ III Правил експлуатації та типові норми належності вогнегасників).

3. Камери для перебування підсудних (засуджених) у конвойному приміщенні не обладнані штучним освітленням, що унеможлиблює вільно ознайомлюватись із документами у разі необхідності та відсутнє належне провітрювання відповідно Інструкції (фото 10).

4. Порушення правил експлуатації та типових норм належності вогнегасників пожежної безпеки в частині технічного обслуговування, протермінованих вогнегасників.

Порушення права на забезпечення безпеки в суді (Директива Європейського Парламенту та Ради Європейського Союзу та № 2012/29 ЄС від 25 жовтня 2012 року про дотримання мінімальних стандартів щодо прав, підтримки та захисту потерпілих від злочинів та ДБН В 2.2-2.6:2010).

5. У порушення вимог пункту 13 Інструкції відсутній маршрут конвоювання обвинувачених (підсудних) до зали судового засідання № 2 у зв'язку з чим обвинувачені (підсудні), засуджені конвоюються відкритими для третіх осіб коридором, що призводить до порушення їх прав на безпеку.

6. В порушення вимог пункту 6.5.2 Державних будівельних норм України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди» фактично працює 2 зали судових засідань для

розгляду кримінальних справ, наявні лише 3 камери для розміщення підсудних (засуджених, адмінарештованих), повинно бути 6.

Порушення права на професійну правничу допомогу (ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, ст. 59 Конституції України).

7. У порушення вимог п. 6.5.2 ДБН у приміщенні суду не обладнано кімнату для роботи адвоката з підсудними (засудженими), що унеможлиблює реалізацію їх права на конфіденційне спілкування.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Запорізькому районного суду Запорізької області та Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України в Запорізькій області:

- 1.1.здійснити заміну ламп в залі судового засідання №1;
- 1.2.вжити заходів щодо обладнання входу до приміщення суду відповідно до ДБН В.2.2-40:2018 для забезпечення прав осіб з інвалідністю;
- 1.3.вжити заходів щодо усунення порушеної норми пожежної безпеки в частині технічного обслуговування протермінованих вогнегасників;
- 1.4.здійснити реконструкцію камери за адресою вулиця Істоміна, 10, яка не відповідає вимогам ДБН В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди» (фото 11);
- 1.5.опрацювати питання щодо збільшення кількості камер у приміщенні суду відповідно до вимог пункту 6.5.2 ДБН;
- 1.6.здійснювати провітрювання у конвойному приміщенні суду;
- 1.7.здійснити заміну лампи в санвузлі конвойного приміщення;
- 1.8.встановити штучне освітлення в 3-х камерах підсудним (засудженим).

До звіту додаються наступні документи та матеріали:

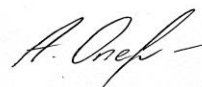
1. фото-звіт.

**Представник Уповноваженого
Верховної Ради України з прав
людини у Запорізькій області**

Михайло ВОЛКОВ

**Головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України з прав людини
у Запорізькій області**

Олеся АНДРУЩЕНКО

Фото 1

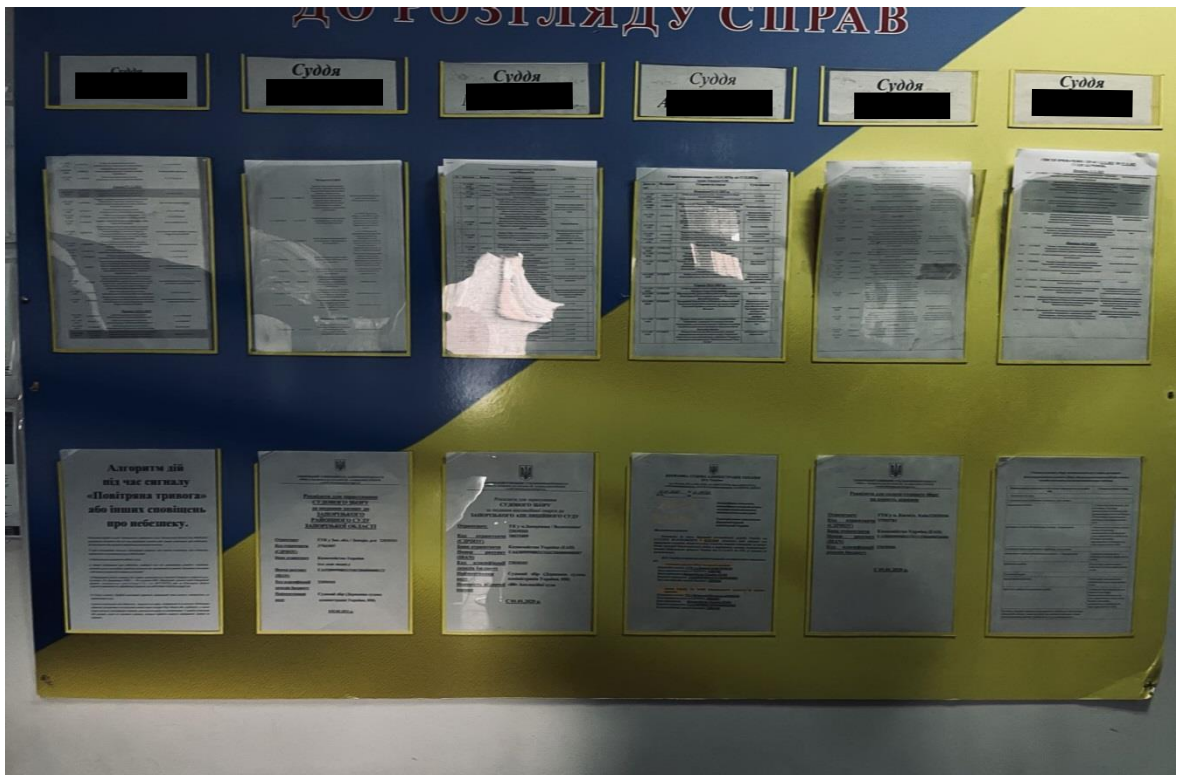
Фото 2

Фото 3

Фото 4

Φοτο 5

Φοτο 6

Фото 7

Фото 8

Фото 9

Фото 10

Фото 11

